

Viseringsfrihet för västa Balkan, ändring av viseringsförordningen

Justitiedepartementet

2010-07-02

Dokumentbeteckning

KOM(2010) 256

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 539/2001 om fastställande av förteckningen över tredje länder vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredje länder vars medborgare är undantagna från detta krav

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 27 maj 2010 ett förslag om ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 539/2001. Förslaget innebär att ändringar görs i förordningen så att medborgare från Albanien och Bosnien och Hercegovina ska vara undantagna från viseringskravet vid inresa i Schengenområdet. Regeringen stödjer förslaget, vilket ligger i linje med svenska strävanden att stärka de mellanfolkliga kontakterna mellan länderna på Västra Balkan och EU.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

Viseringsfrihet till Schengen är ett viktigt steg i länderna på Västra Balkans EU-närmande. Viseringsfrihet innebär omedelbara fördelar för såväl den enskilde medborgaren som för ländernas övergripande ekonomiska utveckling. När även medborgare från Albanien och Bosnien och Hercegovina omfattas av den viseringsfrihet som infördes gentemot f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Montenegro och Serbien under 2009 läggs också grunden till en positiv regional dynamik.

Vilka länders medborgare som ska vara ålagda viseringsskyldighet respektive undantagna från detta krav vid inresa i Schengenområdet regleras i viseringsförordningen. Enligt förordningen sker bedömningen om viseringsfrihet kan införas utifrån kriterier kopplade till bland annat olaglig invandring, allmän ordning och säkerhet samt EU:s utrikespolitiska förbindelser.

Under våren 2008 inledde kommissionen dialoger om viseringsfrihet med de länder på Västra Balkan som har ett viseringsförenklingsavtal med EU (Albanien, Bosnien och Hercegovina, f.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Montenegro och Serbien). Separata så kallade färdplaner ("roadmaps") antogs med tydliga mål och kriterier för länderna att uppfylla för att komma i fråga för viseringsfrihet. Kriterierna är uppdelade i fyra block (dokumentsäkerhet, olaglig invandring och återtagande, allmän ordning och säkerhet samt yttre förbindelser och mänskliga rättigheter). Man enades om att när ett land uppfyller uppställda krav ska kommissionen anta ett förslag om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning 539/2001 om fastställande av förteckningen över tredje länder vars medborgare är skyldiga att inneha visering när de passerar de yttre gränserna och av förteckningen över de tredje länder vars medborgare är undantagna från detta krav (nedan "viseringsförordningen"). Förslaget ska syfta till att undanta aktuellt lands medborgare från viseringskravet vid inresa i Schengenområdet.

Flera expertmissioner har besökt regionen och i maj 2010 presenterade kommissionen utvärderingsrapporter av vilka framgår att Albanien och Bosnien och Hercegovina nu endast har ett fåtal kriterier i färdplanerna kvar att uppfylla. Mot denna bakgrund antog kommissionen den 27 maj 2010 ett förslag som syftar till att medborgare från dessa länder ska undantas från viseringskravet vid inresa i Schengenområdet. Det får anses underförstått att länderna vid den tidpunkt när Europaparlamentet och rådet antar förslaget ska ha uppfyllt samtliga kriterier i färdplanerna. Kommissionen fortsätter att utvärdera genomförandet av de kriterier som ännu inte uppfyllts och kommer löpande att informera rådet och Europaparlamentet om utvecklingen.

F.d. jugoslaviska republiken Makedonien, Montenegro och Serbien uppfyllde kriterierna i sina respektive färdplaner under hösten 2009. Beslut om viseringsfrihet för dessa länders medborgare fattades av rådet den 30 november 2009.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen föreslår att medborgare från Albanien och Bosnien och Hercegovina som reser med biometriska pass undantas från viseringskravet vid inresa i Schengen.

Tekniskt innebär förslaget att Albanien och Bosnien och Hercegovina flyttas över från bilaga I till bilaga II i viseringsförordningen, det vill säga från den bilaga över länder vars medborgare är skyldiga att inneha visering till den bilaga över länder vars medborgare är undantagna från denna skyldighet.

Med hänsyn till säkerhet och förebyggande av olaglig invandring, har införande av biometriska pass i länderna på Västra Balkan varit av avgörande betydelse för att framgångsrikt kunna avsluta dialogerna om viseringsfrihet. Kommissionen föreslår därför att viseringsfriheten bara tillämpas för medborgare som innehar biometriska pass. Biometriska pass innehåller ett datachip med innehavarens personuppgifter och ansiktsbild. Vid en passkontroll kan passinnehavaren fotograferas, varvid detta foto sedan jämförs med ansiktsbilden i passets datachip för att säkra att personen som innehar passet är samma person som passet ställts ut till.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget innehåller bestämmelser som berör skyldighet att inneha visering respektive undantag från denna skyldighet. Bestämmelser om viseringsskyldighet regleras i viseringsförordningen som är direkt tillämplig i Sverige. Ytterligare undantag från viseringskravet finns i utlänningsförordningen (SFS 2006:97). Några ändringar av de svenska bestämmelserna bedöms inte nödvändiga.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Förslaget innebär minskat behov av resurser för viseringsverksamheten vid ambassaden i Sarajevo, men också minskade intäkter i form av uteblivna viseringsavgifter. Det förra gör det möjligt för UD att prioritera om resurserna till migrationsverksamhet vid andra utlandsmyndigheter. Vid sektionskontoret i Tirana bedrivs ingen viseringsverksamhet varvid förslaget inte får några budgetära konsekvenser för denna utlandsmyndighet.

Med anledning av det borttagna viseringskravet är det sannolikt att antalet asylsökande från Albanien och Bosnien och Hercegovina ökar till Sverige.

Intäktsbortfallet på grund av de uteblivna viseringsavgifterna kan finansieras inom ramen för det aktuella anslaget.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar förordningsförslaget och ställer sig positivt till föreslagna ändringar i viseringsförordningen. Förslaget ligger i linje med

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

En enad medlemsstatskrets ställer sig positivt till förslaget att införa viseringsfrihet för medborgare i Albanien och Bosnien och Hercegovina.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Första diskussioner i Europaparlamentet tyder på att parlamentet är positivt till kommissionens förslag.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Förslaget har inte gått på remiss till svenska intressenter. Regelbundet informationsutbyte med berörda svenska myndigheter pågår.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden utgörs av artikel 77.2 a i EUF-fördraget. Beslut fattas genom det ordinarie lagstiftningsförfarandet, det vill säga att Europaparlamentet är medbeslutande och rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Beslut som fattas med stöd av artikel 77.2 a i EUF-fördraget faller inom unionens exklusiva kompetens.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ett beslut är sannolikt att förvänta under hösten 2010.

4.2 Fackuttryck/termer

-